

אלוהים והכפייה הדתית

הדעה הרווחת ברבים היא שהכפייה הדתית הינה אמצעי להגשמת מטרות הדת. דעה זו מבוססת על היסטוריה ארוכה של מעשי כפייה בכל הדתות. גם בארץ ידועה תופעה זו לציבור וכבר הצליחה לתפוס מקום בכותרות העיתונים פעמים רבות. היא גרמה להפגנות רחוב, למשברים ממשלתיים, למתיחות בין המחנה החילוני לבין המחנה הדתי, ולהקמת „הליגה למניעת כפייה דתית“.

האם מקור הכפייה הדתית הנו במקרא? האם אלוהים באמת רוצה לכפות עלינו את רצונו? את התשובה לשאלות אלה נמצא בתורה. בספר דברים, ו. 4, 5: „שמע ישראל ה' אלוהינו ה' אחד; ואהבת את ה' אלוהיך בכל לבבך ובכל נפשך ובכל מאודך“. זוהי לכל הדעות המצווה היסודית והגדולה שבתורה. היא מבוססת על עיקרון האהבה. מה הוא עיקרון האהבה? החופש המוחלט בו אדם בוחר לאהוב או גם שלא לאהוב. אהבה וכפייה מנוגדים אם כן זה לזה באופן מהותי. אהבה אמיתית אינה נקנית בשווקים. הכפייה לעולם לא תעורר אהבה. גם הפיתוי, שהוא כפייה מוסווית, אינו מסוגל לעורר אהבה שלב.

אהבה אינה אדישה. האומר שהוא אוהב את האלוהים, אך נשאר אדיש לרצונו, מרמה את עצמו.

האהבה מבקשת ומצפה לסימן של אהבה שכנגד. אהבה אנושית מתקדמת באם נושא האהבה אינו מגיב לגילוייה.

האדם הראשון נתפתה לנחש שהצליח לטעת בליבו ספק ביחס לכוונות בוראו. הוא שוכנע כי לא די לו בתמימות ידיעת הטוב, וכי כדאי לו להכיר גם את הרע. גם היום ניתן החופש לבן האדם לבחור בין שיבה אמיתית לאלוהים לבין מעגל הקסמים של הנחש הקדמוני. הוא סמל השטן, אשר לו נתנה הרשות לבחון ולנסות את האדם. והוא הצליח לפתות את כולנו ככתוב: „אין עושה טוב אין גם אחד“ (תהלים, יד. 3).

רק המשיח עמד כנגדו ואף יכל לו. הוא זרע האשה מבראשית. ג. 15: „הוא ישופך ראש ואתה תשופנו עקב“. הוא עבד ה' עליו מדבר ישעיהו בפרק נג. 5: „והוא מחולל מפשעינו מדוכא מעוונותינו, מוסר שלומנו עליו ובחבורתו נרפא לנו. הוא היחיד חסר הדופי שלא נתפתה אחר השטן ככתוב: „על לא חמס עשה ולא מרמה בפיו“. התנ"ך מלא נבואות משיחיות דומות.

ישוע מנצח, כפי שהוא מתואר בספרי הברית החדשה, היה היחיד אשר הגשים את כל הנבואות וההבטחות התנ"כיות המתייחסות להקרבתו העצמית על עבד ה', הקרבה בה השלים את מפעל הכפרה לאדם החוטא.

הוא שגילה לנו את מובנה האמיתי של האהבה, אהבה העוברת כל גבול אנושי, אם לאומי ואם מעמדי, אהבה העולה על כל הנדרש בתורה, המגיעה לנבזה ולשפל, ולאוייב. אהבה שהיא המניע העיקרי בחיים שהיא מהות האלוהים.

הוא, ישוע, נותן לנו ברית חדשה, „לא כברית אשר כרתי את אבותם ביום החזקי בידם להוציאם מארץ מצרים אשר המה הפרו את בריתי ואנוכי בעלתי במ נאום ה'; כי זאת הברית אשר אכרות את בית ישראל אחר הימים ההם נאום ה' נתתי את תורתי בקרבם ועל לבם אכתבנה... כי אסלח לעוונם ולחטאתם לא אזכור עוד“ (ירמיהו, לא. 31).

אין זאת ברית של כפייה, כי אם ברית ותורה של ציות ושל כניעות מתוך אהבה לרצון האלוהים. אין האלוהים כופה עלינו את רצונו. אך נוכח האהבה בה „אהב הוא אותנו ונתן את נפשו בעדנו“, הרי אנו, מתוך חופש בחירה מוחלט, פונים אליו בתשובה ואוחזים בו מתוך אמונה. כי תורת האהבה אותה לימד, אותה חי, ואותה הגשים כמותו על הצלב — היא שכבשה ליבותינו.

לאלוהים הכבוד והתפארת לעולמי עולמים

„העולם הזה“, שבועון החדשות הישראלי • המערכת והמינהל: תל-אביב, רחוב קרליבך 12, טלפון 260134, תאריך 136 • מען פברקי: עולמפרס • הדפוס: החדש בע"מ • ת"א, רח' בן-אביגדור • הפצה: גר בע"מ • גלויות: צינקוגרפיה • כספי בע"מ • העורך הראשי: אורי אבנרי • המריל: העולם הזה בע"מ.

מכתבים

ציונים נגד

התנחלות בשטחים

לפני כשבועיים קיבלתי מחברים שאצלם ביקרתי לפני כמה חודשים בסן-פראנציסקו עזומה נגד ההתיישבות בשטחים ה- מוחזקים והכבושים. המדובר בקבוצה של יהודים ציונים הקוראים לעצמם „ה' יהודים הרדיקאליים“ באוניברסיטת ברקליי בברקליי ששמותיהם מצורפים לעצומה. הם חיברו עצומה והחתמו יהודים בכל העולם ומכל מיני אירגונים. הדגש בעצומה הוא על החשיבות שיש בעניינם לקיומה של מדינת-ישראל כמדינה יהודית-ציונית מצד אחד, אך על הנזק שבהתיישבות בשטחים לסיכוי לשלום מ' אירך. לסיום הם קוראים בעצומה לחתירה לקראת הקמת מדינה פלסטינית בגדה ובירצוה. הם רואים חשיבות בכך שיהודים לא מישראל מביעים דעתם עלידי עצומה ורואים זכות וחובה גם יחד להתערב ב' נעשה בישראל ולהציע הצעות. נראה לי שיהיה ערך לא קטן לפירסום

בימים משכבר ובארץ נידחת / חיתה עלמה חנינית ופורחת / ותצא ותבוא בין גדולי הדור, / עם חיוך על שפתיה ועם חוש של המור.

והשנה — שנת בחירות. / סיעות נלחמות בסינות / ופער חברתי, ומצוקה, / ובעט קם קול צעקה.

ובתוך כל המהומה והמבולקה, / עת חמה עמדה ברומו של רקיע, / וכל העם שתה והוי, / פשטו בנות ישראל מחלצות, / והחליטו ללבוש מה ש' פחות.

והעלמה אליה, אשר החליטה שלא לצאת דופן, / הופיעה יום אחד בזה האופן: / חצאית קצרצרה שחשפה זוג רגליים, / ומחשוף ש' הגיע לה עד למוותניים.

הסתכלו הזקנים, שיפשו העיניים, / אך באין דואים ליקו ה' שפתיים, / ובן רגע נגזו העוני, הפער, / בעטות של שינוי „והאוייב שבשער“.

עד שקם זה הפתי מליו „צדיקים“ / ויקרא אל זקני ציון החירשים, / ויצעק בקול ענות חלושה: / אוי לחרפה ואוי לבושה“.

והקול כרעס אדיר התגלגל, / והלך ועבר במחנה ישראל: / „אוי להן לאותן עיניים, / הנועצות מבטים באותן הרגליים“.

התביישו בחולשתם החרשים הזקנים /

עצומה זו בעיתונכם תוך שימת הדגש על העובדה שלא מדובר ב„יהודים אכולי שנאה עצמית“ אלא בציונים שמדינת-ישראל קרובה לליבם מאוד (דרד-אגב, הם עומדים לעלות לארץ תוך השנה—שנתיים הקרו-בות...).

אופנבכר חגי, ירושלים
בשם קבוצת „The Jewish Radicals Union“, Berkeley, California.

המטרה מקדשת

את האמצעים

מועד הבחירות הולך וקרב ואנו עדים להשתלבות-יצרים והשמצות הדדיות מצד ראשי המימסד עם יריביהם הפוליטיים, בצורה שחושפת את האמת על ממדי השחיתות על כל צורותיה וסוגיה. שחיתות אשר היכתה שורשים כה עמוקים בחיינו הציבוריים ואפילו בחיינו הפרטיים.

עולות בזכרוננו כרגע אימרות כגון כמו „גונבי סוסים“ של ח"כ מרדכי בן-פורת, „המלכה ויקטוריה ירום הודה“ של מזכ"ל הסתדרות יצחק בן-אהרון, „נעשה ממך עפר ואפר“ של שרה-אוצר פנחס ספיר, „ילופי להט מעמידים בספק את בגרותו

הפוליטית“ של יוסי שריד שהוא יו"ר מטה ההסברה של המערך במחוז ת"א, ועוד כהנה וכהנה במרוצת הימים.

אכן, המימסד הרקוב והמושחת של ה- טריקה גולדה, ספיר ואלון ונושאי כליהם לא ימאס משום טכסס ולא יסלד משום אמצעי כדי להגות, לרמות, לזרות חול בעיניים, להשמיץ, לסלף ולהטיל דופי ביריביו הפוליטיים, בה בשעה הוא יעשה כמיטב יכולתו כדי להוכיח קבל עם ועדה את נקיון כפיו, הגינות, יושרו והצלחותיו בהתאם לכלל הידוע „המטרה מקדשת את האמצעים“. ואומנם, מטרתו ללא צל של ספק נצחון בבחירות הבאות עלינו לטובה, אפילו על חשבון עם סובל במובן פיוז ומורדם באופן רווחני.

א. נחמיאס, תל-אביב

הכתובת

למרומים

לברנשים מרומים ומיואשים, אתם ה- כתובת. האמת היא כי לפני שהקמתם את החזית המשותפת לבחירות, התכוונתי ל-

המיני של גאולה אליהו

השפילו עיניים... והיה לא נעים. / אם כי בליבם חשבו: „מה פסול בדוג רגליים / שהם בסך הכל תאוה לעיניים“?

אבל כלפי חוץ רצו להפגין מאבק, / כדי להוכיח כוחו של „המין החזק“. / אמרו בגימגום ומתוך מבוכה: / „למה לעורר יצרים אפלים“? / ובצעור חשבו: „אם, לעשות כבר ממילא איננו יכו' לים“.

וישבו ימים וישבו לילות, / ולא יכלו לקבל החלטות. / ו' בינתיים החיים נמשכים בשלום ושלווה, / רגעו רוחות הציבור, ושקטה הסערה.

ראו הזקנים כי חסרו' נם לא מורגש, / נבהלו, הדדו והודיעו במפור' רש, / כי היו"ר החליט החלטה ברורה — ש' אסור להופיע בחצאית קצרצרה.

ההסבר שניתן — אין לו טעם וערך. / אם יכולה חצאית שמעל לברך / להסיח דיעה של ראשי מדינה, / העוסקים בבעיות שהם צו השעה, / סימן שהגיע זמנם כבר ללכת, / ולנוח על זר של דפנה בשלכת.

עזבו הכסא, הניחו ידכם, / מבעיות של חיים ושל פער ועוני. / עסקו בדיון שקט והרמוני, / אשר אולי פעם יגיב איזה פרק, / עסקו בכפתוריו של מר אורי אבנרי.

חוזה זיקוביץ, פתח-תקווה

הטיל מעטפה ריקה לקלפי בבחירות ל- הסתדרות ולכנסת. עלה נעלה וננחה.

א. דרומי, קריית-ביאליק

המימסד

אשם!

הרב הראשי האשכנזי שלמה גורן אמר בראיון כי פעילות המיסיון בישראל היא דבר אנטי-דמוקראטי. כנראה שכפייה דתית יהודית בישראל, זה דבר כן דמוקראטי.

אוי לדימוקראטיה כזאת! האם לא כואב הרב גורן את כאבם של אלה שבאים לחפש עזרה במיסיון מפני שלא מצאו אותה אצל המימסד היהודי? המימסד הוא האשם בכך שישנם אנשים ההולכים לחפש עזרה במיסיון.

זלמן גריי, נתניה

המערכה

על רמותנו

כשקראתי את דעתו של שרה-הסעד מיכאל חוני במעריב, נגד הקמת אוניברסיטה ער-